

Koulutus on kevään kuntavaalien pääasia

Mitä se tarkoittaa vaaliuutisoinnin ja vaalikoneiden kannalta?

Vuoden 2025 kuntavaalit ovat ensimmäiset kuntavaalit sote-uudistuksen toteutumisen jälkeen. Jatkossa kuntien budjeteista yli 60 prosenttia menee varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestämiseen, eli kyseessä on suoranaiset koulutusvaalit. Vaikka kasvatuksen ja koulutuksen merkitys tunnustetaan usein vaalipuheissa, puolueiden välille on tehtävissä eroja, kun katsotaan sitä mihin ehdokkaat ovat valmiita tiukan paikan tullen panostamaan myös rahaa.

Isoja jakavia teemoja tulevat olemaan:

- **Säilytetäänkö kyläkoulut**, vaikka se tarkoittaisi resursseista nipistämistä keskuskouluilla?
- **Jos yksityiset palveluntarjoajat vastaavat liian suuresta osuudesta varhaiskasvatuksesta**, kasvavatko myös riskit (esim. mitä käy, jos yritys vetäytyykin yllättäen markkinoilta)?
- **Palkataanko kuntaan avustajia vai kelpoisia opettajia?**
- **Milloin oppilasryhmä on liian suuri?** Milloin liian pieni? Milloin ryhmä pitää jakaa, milloin siirryttävä yhdysluokkiin ja kuinka laaja yhdysluokka voi olla?
- **Maahanmuuttotaustaisten oppimistulokset.** Kuinka pitkään oppilas saa valmistavaa opetusta? Millaiset ovat aikuisten kotoutumiskoulutuksen resurssit ja kuka järjestäjä?
- **Onko kunnalla oikeus omaan kouluun vai kuntalaisella oikeus laadukkaaseen palveluun?** Jälkimmäisen toteutuminen voi edellyttää kuntarajat ylittävää yhteistyötä.

Jos OAJ kokoaisi kuntavaalien vaalikoneen, mitä kysyttäisiin?

1. Kuntaveron korottaminen on parempi vaihtoehto kuin kasvatukselta tai koulutuksesta leikkaaminen.
2. Kunnassani pitäisi tarjota perusopetuksen oppilaille opetusta yli säädetyn minimin, vaikka se tarkoittaisi kuntaveroprosentin nostoa.
3. Kunnan on tehtävä nykyistä enemmän yhteistyötä opetuksen järjestämisessä naapurikuntien kanssa, jotta koulutuksen laatu pystytään säilyttämään.
4. Ikäluokkien pienentymisen vuoksi kouluverkon säilyminen edellyttää nykyistä suurempia kuntia.
5. Koulutus tulee jättää kunnan sopeutustoimien ulkopuolelle.
6. Kunnan tulee maksaa nykyistä enemmän palkkaa, jotta se onnistuu rekrytoimaan kelpoisia opettajia.
7. Kunnassa on aina palkattava poissaolevalle opettajalle sijainen.
8. Kunnan on työnantajana varmistettava, että johtajien ja rehtorien työaika riittää jokaisen työntekijän johtamiseen.
9. Koko lukuvuoden työn tekevä opettajalle on maksettava koko vuoden palkka, mikä tarkoittaa palkan maksua myös kesältä.
10. Etänä järjestettävää opetusta on lisättävä peruskouluissa, vaikka se tarkoittaisi lähiopetuksen karsimista.
11. Perusopetuksen ryhmäkokoja pitää pienentää.
12. Terveelliset ja turvalliset opetustilat on asetettava aina etusijalle kunnan investoinneissa, vaikka se edellyttäisi muiden investointien lykkäämistä.
13. Ammatillisen koulutuksen yhteistyötä alueen yritysten ja elinkeinoelämän kanssa on vahvistettava.
14. Kuntani tulee laatia itselleen sivistyspoliittinen ohjelma, jonka toteutumista seurataan valtuustotasolla.
15. Päiväkodin johtajilla on tärkeää olla kasvatustieteellinen koulutus.
16. Yli kolmevuotiaat lapset tulisi aina ohjata ensisijaisesti päiväkodin varhaiskasvatukseen sen sijaan, että lapset hoidettaisiin kotona.
17. Varhaiskasvatustaluiden tuottaminen ei ole vain kunnan tehtävä, vaan yksityisille päiväkodeille tulisi antaa nykyistä suurempi rooli.
18. Väkivaltaa koulussa ehkäistään parhaiten palkkaamalla kouluihin vartijoita.
19. Kunnalla on velvollisuus taata kaikille oppilaille mahdollisuus opiskella omaa äidinkieltään ja uskontoaan.
20. Kansalais- ja työväenopistojen kurssimaksuja voi kunnassani nostaa nykyisen kurssitarjonnan varmistamiseksi.
21. Lukio on kunnalleni niin tärkeä imagoetu, että siitä tulee pitää kiinni hinnalla millä hyvänsä.
22. Kunnan tulee tarjota omille kuntalaisilleen riittävästi paikkoja lukiokoulutuksessa.

Mitkä aiheet jakoivat puolueita vuonna 2021?

Arvio perustuu OAJ:n itse toteuttamaan kuntavaalikoneeseen vuonna 2021. Tarkasteltu vastausten keskihajontaa puoluekohtaisesti. Vastauksia kysymyskohtaisesti keskimäärin 8 000. Alla keskeisiä teemanostoja, järjestys jakavimmasta vähiten jakavaan.

1. Lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen

Vaalikoneväite: *Yli kolmevuotiaat lapset tulisi ensisijaisesti ohjata aina päiväkodin varhaiskasvatukseen sen sijaan että lapset hoidettaisiin kotona.*

Kysymys jakaa puolueita perinteisen konservatiivi–liberaali-akselin mukaan. Eniten osallistumista vastustivat kristillisdemokraatit, keskusta ja perussuomalaiset. Laajin kannatus vasemmistoliiton, SDP:n ja vihreillä ehdokkailla, mutta myös kokoomus myönteinen.

2. Varhaiskasvatuksen yksityistäminen

Vaalikoneväite: *Varhaiskasvatus ei ole vain kunnan tehtävä vaan yksityisille päiväkodeille pitäisi antaa nykyistä suurempi rooli.*

Vastauksissa kokoomus ja liike nyt profiloituvat yksityisen kannalle, SDP ja vasemmistoliitto tiukasti vastaan. Perussuomalaiset sijoittuu keskelle, mutta sisäinen hajonta suurinta.

3. Maahanmuuttajaoppilaiden oman äidinkielen opetus ja oman uskonnon opetus

Vaalikoneväite: *Kunnan velvollisuus taata kaikille oppilaille oman äidinkielen ja uskonnon opetus ja kelpoiset opettajat sitä antamaan.*

Ainoastaan perussuomalaiset vastustavat, muut puolueet olivat vahvasti puolesta.

4. Perusopetuksen resurssointi

Vaalikoneväite: *Kunnassani pitäisi perusopetuksen oppilaille tarjota opetusta yli säädetyn minimin, vaikka se voisi tarkoittaa kuntaveroprosentin nostoa.*

Perussuomalaiset voimaikkaimmin perusopetuksen resurssoinnin kasvattamista vastaan, kun rinnalla on tarve kuntaveron nostamiselle. Muita kriittisesti suhtautuvia puolueita kokoomus ja kristillisdemokraatit. Myönteisimmin asiaan suhtautuu vasemmistoliitto ja vihreät.

Mikä ei (vielä) jakanut:

1. Kouluverkko

Vaalikoneväite: *Ikäluokkien pienentymisen vuoksi kouluverkon säilyminen edellyttää nykyistä suurempia kuntia.*

Nyt kunnissa puhuttava aihe ei ollut vielä vuonna 2021 kuntapäätäjien työlliställä. Kaikkien vastaajien enemmistö vastusti suurempaa kuntakokoa kouluverkon säilyttämisen edellytyksenä. Puolueista SDP suhtautui aiheeseen vähiten kriittisesti. Myös kristillisdemokraattien, kokoomuksen ja RKP:n parissa hajontaa.

Tarvitsetko lisää apua vaaliuutisointiin tai vaalikoneiden rakentamiseen? Ole yhteydessä OAJ:hin!

Niina Jurva

Koulutuspolitiikan päällikkö

020 748 9638

niina.jurva@oaj.fi

Risto-Matti Alanko

Erityisasiantuntija

020 748 9708

risto-matti.alanko@oaj.fi